

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Araştırma Öncelik Alanları

- Veri Bilimi
- Veri Yönetimi
- Veri Mahremiyeti
- Kamu Sektörü Bilgisi
- Kurumsal Bilgi Yönetimi
- Dijital Dönüşüm
- Dijital Okuryazarlık
- Bilgi Okuryazarlığı
- Bilginin Düzenlenmesi
- Örtük Bilginin Yönetimi ve Ulusal Ekonomi
- Ürün ve Hizmet Dijitalleşmesi
- İçerik Yönetimi
- Dijital Kültürel Miras
- E-Devlet Uygulamaları
- Elektronik Bilgi/Belge Yönetimi Sistemleri
- Enerjide Veri Yönetimi
- Açık Eğitim Kaynakları
- Bilgi Merkezleri Yönetimi
- Bilgi Sistemleri Yönetimi
- Bilgi Davranışları
- Tıpta Yapay Zeka Uygulamaları
- Dezavantajlı Gruplar İçin Bibliyoterapi

Alt Çalışma Konuları

- Kurumsal bilginin yönetiminde kullanılan üstveri yapıları, ürün yaşam döngüsü yaklaşımları ile veri analitiği uygulamalarının kurumsal ve yönetsel süreçlerde kullanımı, Kamu sektörü bilgisinin kurumlar arasında paylaşımı ve kamusal veri alanlarının oluşturulması süreçlerine yönelik teknoloji ve politikaların geliştirilmesi,
- Hizmet ve ürün bazında dijitalleşme uygulamaları bağlamında kurumlarda ve kültürel bellek merkezlerinde dijital teknoloji kullanımı, dijitalleştirme ve dijital koruma uygulamalarının analizi ve uygunluk modellerinin yapılandırılması ve dijital teknolojiye dayalı hizmet geliştirme yaklaşımları
- Verinin yaşam döngüsü çerçevesinde kurumlarda yönetimine ilişkin yöntemlerin kullanımına yönelik analizler gerçekleştirilmesi.
- Veri yönetimi çerçevesinde bir kuruluşun hedeflerine ulaşmasını sağlamada bilginin etkin ve verimli kullanılmasını sağlayan süreçler, roller, politikalar, standartlar ve ölçütlerin tanımlanması. Kurumsal bilginin tanımlanmasında ve yararlanılmasında kurumsal bilgi varlıklarının değerlendirilmesi, tanımlanması ve yönetimine ilişkin yöntemlerin belirlenmesi, analizlerin gerçekleştirilmesi. Ekonomik ve sosyal değer üretiminin kamu yönetimlerinde temel maddesi olan kamu sektörü bilgisinin değer üretiminde açığa çıkarılmasına yönelik kamu kurumlarının bilgi varlıklarının tanımlanması ile ilgili standart ve modellerin kullanımı, yöntem ve politikaların belirlenmesi.
- Veri yönetimi çerçevesinde veri mahremiyetine yönelik teknik ve hukuksal altyapı çalışmaları yapılması, politika oluşturulması. Dijital bilgi varlıklarının dijital platformlar aracılığı ile oluşturulması, yayınlaması, düzenlemesi ve paylaşımına yönelik yönetim süreçlerinin gerçekleştirilmesi adına metodlar kullanılması (örn: SEO, üstveri yönetimi)
- Dijital dönüşüm başlığı kapsamında sosyal medya yönetimi, politika ve strateji geliştirme, veriye dayalı karar alma mekanizmaları
- Bilginin düzenlenmesi bağlamında; kültürel bellek kurumları olarak nitelendirilen kütüphaneler, arşivler ve müzelerde bilgi nesnelere nitelenmesi ile ilgili standart ve modellerin kullanım analizleri ile bilgi merkezi ve kaynaklarının görünürlüklerinin artırılması,

- Dijital okuryazarlık kapsamında program geliştirme, dijital beceri ve yetkinliklerin artırılmasına yönelik teknoloji ve yöntemler, bilgi okuryazarlığı, haber okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, bilgi okuryazarlığı eğitimi, haber okuryazarlığı eğitimi, "dijital okuryazarlık eğitimi, bilgi kullanımı
- Dijital kültürel miras verilerine açık erişim
- Engelli çocuğa sahip ebeveynlerin öz-yeterlik algısını geliştirmek için bibliyoterapi
- Nükleer enerji alanında veri yönetimi
- Finans sektöründe örtük bilginin yönetimi
- Tıbbi bilginin yapay zeka uygulamaları ile yönetilmesi"
- Bilgi Merkezleri Yönetimi kapsamında: a. Yeni nesil kütüphaneler b. Bilgi hizmetlerinin planlanması c. Kullanıcı hizmetlerinin yapılandırılması.
- Bilgi Sistemleri Yönetimi kapsamında: a. Kurumsal bilgi sistemleri. b. Personel bilgi sistemleri c. Müşteri bilgi sistemleri d. Mail bilgi sistemleri
- Veri Yönetimi kapsamında: a. Veri analitiği b. Veri madenciliği c. Makine öğrenme d. Derin öğrenme ve yapay zeka teknolojileri
- E-Devlet Uygulamaları ve EBYS kapsamında a. Kamu verilerinin yönetimi b. Dijital arşivleme sistemleri c. Belge Yönetimi Sistemleri d. Açık Veri Sistemleri"
- Açık Bilim, Açık Erişim, Açık Veri, Açık Eğitim, Açık Lisanslar
- Halk kütüphaneleri, bilgi ve belge yönetimi etiği, okuma kültürü, bilgi politikası, düşünce özgürlüğü
- Araştırma verilerinin yönetimi ile ilgili tüm alt alanlar
- Bilgi erişim, veri bilimi, veri yönetimi, bibliyometri, araştırma değerlendirme
- Medya okuryazarlığı
- Bilginin basılı, yazılı, görsel ve dijital değerlere dönüşümü
- Eleştirel düşünme yetenekleri
- Bilgi okuryazarlığı ve bilgiye erişim
- Uzaktan öğrenmeye artan güven

Anahtar Kelimeler

Açık Bilim, Açık Erişim, Açık Eğitim, Açık Eğitim Kaynakları Açık Veri, Araştırma Değerlendirme Araştırma Verilerinin Yönetimi Belge Yönetimi, Bibliyometri, Bibliyometri Destekli Bilgi Erişim, Bilgi Davranışları, Bilgi Erişim, Bilgi Kullanımı, Bilgi Merkezleri, Bilgi Okuryazarlığı, Bilgi Okuryazarlığı Eğitimi Bilgi Politikası, Bilgi Sistemleri, Bilgi Sistemleri Tasarımı Bilgi Yönetimi, Bilgi ve Belge Yönetimi Etiği Bilginin Dönüşümü, Bilginin Düzenlenmesi Bilgiye Erişim, Dijital Arşivleme, Dijital Dönüşüm, Dijital Okuryazarlık, Dijital Okuryazarlık Eğitimi, Dijital İnsani Bilimler, Dijitalleşme, Dijitalleştirme, Düşünce Özgürlüğü, E-Öğrenme, Enerjide Veri Yönetimi, Enformetri, Entelektüel Mülkiyet Hakları, Gençlik, Haber Okuryazarlığı, Haber Okuryazarlığı Eğitimi, Hassas Veri, İçerik Yönetimi, Kişisel Veri, Kurumsal Bilgi Sistemleri, Kurumsal Bilgi Yönetimi, Kültürel Miras Bilgisi, Kültürel Mirasa Açık Erişim, Kütüphanecilik, Makine Öğrenme, Okuma Alışkanlığı, Okuma Kültürü, Tıbbi Bilginin Yönetiminde Yapay Zekâ Uygulamaları Uzaktan Eğitim, Veri Analitiği, Veri Güvenliği, Veri Paylaşımı, Veri Yönetimi, Webometri, Yaşam Boyu Öğrenme, Örtük Bilginin Yönetimi ve Ulusal Ekonomi, Ürün Yaşam Döngüsü, Üstveri

Önemi ve Gereçesi

Belirtilen çalışma konuları disiplinlerarası yaklaşımları gerektiren, yenilikçi ve yaratıcı uygulamaları teşvik eden teori ve uygulamaları kapsamaktadır.

Bilgi ve Belge Yönetimi alanı giderek daha fazla uzman sistemlerin varlığını gerektirmektedir. Klasik bilgi merkezi yaklaşımlarından farklı olarak yeni nesil kütüphaneler, bilgi hizmetlerinin planlanması, kullanıcı hizmetlerinin yapılandırılması üzerine uzmanlaşmalara gereksinim vardır. Öte yandan bir diğer uzmanlaşma alanını Bilgi Sistemleri Yönetimi oluşturmaktadır. Bu kapsamda, kurumsal bilgi sistemleri, personel bilgi sistemleri, müşteri bilgi sistemleri, mail bilgi sistemleri üzerine uzmanlaşmaya gereksinim vardır.

Veri Yönetimi kapsamında, veri analitiği, veri madenciliği, makine öğrenme, derin öğrenme ve yapay zeka teknolojileri üzerine uzmanlaşmaya gereksinim vardır.

E-Devlet Uygulamaları ve EBYS alanında uzmanlaşma gereksinimi vardır. Bu kapsamda kamu verilerinin yönetimi, dijital arşivleme sistemleri, belge yönetimi sistemleri ve açık veri sistemleri üzerine uzmanlaşmaya gereksinim vardır.

Bilgiye erişim öğrenme süreci içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Öğrenenin bilgi sahibi olmak istediği konudaki eğitim kaynaklarına en hızlı şekilde ulaşabileceği ortam günümüzde İnternettir. İnternet özellikle eğitim kaynaklarının kitlesel erişime açılabilmesini kolaylaştırmış

ve bu noktada öncü rol oynamıştır. Öğrenenler için neredeyse sınırsız bir kaynak olarak görülen İnternet, bilgiye erişim açısından her geçen gün daha da zorlu bir ortama dönüşmektedir.

Açık eğitim kaynaklarına ulaşmak için arama motorlarında bir arama yapıldığında, birçok farklı Web sitesinden ya da farklı içerik portallarından anahtar kelimelerle eşleşen onlarca, yüzlerce, kimi zaman ise binlerce sonuç listelenir. Bu sonuçlar içerisinde arama motoru tarafından yapılan sıralama o sayfanın arama motoru özelindeki değeri ile ilgilidir, çoğu zaman herhangi bir anlamsal ilişki içermez. Bu noktada kullanıcı belki de yeni öğrenmeye başlayacağı bir konu ile ilgili sadece popüler sonuçlara erişebilmektedir. Kendisi için uygun bir başlangıç noktası ya da kendine rehberlik edebilecek bir yol haritasını elde edemeyecektir.

Günümüzde önemli bir risk oluşturan ve halen etkilerini hissettiğimiz Covid-19 ve benzeri salgın hastalıklar ya da depresyon, sel, yangın gibi doğal afetler, öğretim süreçlerinin açık ve çevrimiçi platformlara doğru kaydırılması zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda açık eğitim kaynaklarına erişebilmek daha da önemli hale gelmektedir.

Öğrenenin belirli bir konuyu öğrenme süreci içerisinde ihtiyaç duyacağı yol haritası öğrenme nesneleri arasındaki ilişki kullanılarak oluşturabilecektir. Bu sayede hem öğretmenler hem de öğrenenler açık eğitim kaynakları içerisinde yaptığı bir arama sonucunda sadece seçtiği anahtar kelimeler ile eşleşen sonuçlarla yetinmek zorunda kalmayacaktır. Araştırmanın önemi, dijital ortamda sayıları her geçen gün artan açık eğitim kaynaklarına öğrenenin erişiminin en etkin şekilde sağlanabilmesine olanak tanınmasıdır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı bilgi toplumu/çağı döneminde bilgiyi düzenleyerek erişilebilir kılan ve söz konusu teknolojilerle çalışan kütüphane kurumları ve gerçekleştirdikleri hizmetler toplumsal gelişme, refah, nitelikli eğitim, araştırma, bilim ve kültür alanları için zorunlu koşullar arasında yer alır.

Günümüzde etkin bilgi ve veri yönetimi hem günlük yaşamımızdaki bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasında hem de bilimsel gelişme ve yenilik yaratmada vazgeçilmez öneme sahiptir. Bunun için bilgi sistemleri veri analitiği, yapay zeka ve makine öğrenimi algoritmaları da kullanılarak tasarlanmalıdır.

Çoklu dijital formattaki bilgiler çeşitli öğrenci grupları tarafından birçok ortamda kullanılmaktadır.

Etkili bir şekilde bilgiyi oluşturma, bulma, kullanma, uygulama başarılı toplumsal sonuçlar için kritik öneme sahiptir.

Çeşitli öğrenme ortamlarında bilgiye erişim, bilgiyi anlama ve bilgiyi kullanma konusundaki yaklaşımları yaymak amaçlanmaktadır.

Bilginin düzenlenmesi, kütüphanecilik ve bilgi bilimlerinde bütün eğitim süreçlerinde yer alan bir konudur. Türkiye'de de ilk kütüphanecilik eğitimlerinden bu yana programların temelinde bulunan bir konudur. Düzenleme süreci bilgi varlıklarının erişilebilir kılınması, belirli bir platform üzerinden kesintisiz bir şekilde etkileşimin kurulmasında etkilidir. Bu kapsamda bilgi nesnelere verilerinin yönetimi, bu verilerin karşılıklı işlerlik standartlarına uygun şekilde kayıt altına alınması gibi süreçler yer almaktadır. Bilgi düzenleme süreçleri aynı zamanda bir kurumun varlıklarını yönetebilmesi, ölçümleyebilmesi ve izleyebilmesi gibi noktalarda da temel altyapıyı sağlamakta, birçok karar verme sürecine etki etmektedir.

Kurumsal bilginin yönetiminde de etkili olan bilginin düzenlenmesi kurumlara ürün ve hizmetlerini ilk aşamadan itibaren bütün verilerin kayıt altına alınmasını ve bu kayıt altına alınmış verilerin bir yaşam döngüsünde yönetilmesini sağlayan yapıları kurmalarında da etkili olmaktadır. Bu ölçekte ürün yaşam döngüsü yönetimini gerçekleştiren kurumların rekabette avantaj sağlama, örtük bilgi olarak adlandırılan (know-how) bilgi türünü kayıt altına alma gibi süreçleri gerçekleştirme gibi etkilere sahip olduğu bilinmektedir.

Önerilen bir diğer öncelikli alan önerilen dijitalleşme ise bilgi varlıklarının ve hizmetlerinin dijital ortam üzerinden sunulması, iş süreçlerinin dijitalleşmesi ile kurumsal olgunluğun sağlanması açısından önem taşımaktadır. Dijital teknolojinin günlük iş süreçlerine uyarlanması yalnızca teknik altyapıya yönelik bir yaklaşımı değil aynı zamanda yönetsel ve politik bir yaklaşımı da gerektirmektedir. Bu kapsamda dijitalleşme ve dijitalleştirme günümüz kurumsal yapılarının bilgi yönetimi yaklaşımlarında etkili olmakta, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve açıklık gibi ilkeleri benimsemelerinin yanı sıra hassas nitelikteki varlıklarını denetim almalarını sağlayabilmekte, kriz yönetimi ve acil durum yönetimi gibi süreçleri gerçekleştirmelerine katkı sağlayabilmektedir.

Bilgi Yönetimi alanı disiplinlerarası çalışan ve farklı alanlarla temas eden bir alandır. Temel bilgi yönetimi pratikleri, geleneksel bilgiye erişim yapıları günümüzde veri temelli yapılara evrilmiştir. Veri Yönetimi kapsamında verinin yaşam döngüsü çerçevesinde yönetimi ve sunumu bu verilerin erişilebilirliğine yönelik yapıların kurgulanması oldukça önem arz etmektedir. Bugün bilime yön veren birçok çalışma veri temellidir. Veri ile karar alma süreçlerinin desteklenmesi, yapay zeka altlıklarının oluşturulması, inovasyona katkı sağlanmaktadır. Sağlıktan eğitime eğitimden kamu yönetimine birçok alan veri yönetimi ile temas etmektedir. Bu bağlamla ilgili çalışmaların desteklenmesi önemlidir.